

Ляльководи

- Серія художньої літератури «КУЛЬТРЕAD»
- 1994 року вийшла екранізація з Дональдом Сазерлендом у головній ролі

У новинах повідомили, що в Айові приземлилася летюча тарілка. Звісно, уряд оголосив цей випадок містифікацією. Але вже шість детективів, яких відправили на місце події, не виходять на зв'язок.

Голова надсекретної служби, про яку знає лише президент, власноруч береться до справи і з'ясовує: тарілка існує. Слимакоподібні прибульці, що прилетіли на ній звідкись із космосу, захоплюють людей. Приєднавшись до нервової системи жертви, вони отримують всі її знання й повністю підкорюють своїй волі. Боротися з їхніми наказами неможливо.

Падіння людства неминуче. Чи ні? Секретний агент Сем скоро дізнається про це...

КУЛЬТРЕАД

ЛЯЛКОВОДИ

РОБЕРТ ГАЙНЛАЙН

КСД

КУЛЬТ**READ**

ROBERT A. HEINLEIN

**THE PUPPET
MASTERS**

A NOVEL

РОБЕРТ Е. ГАЙНЛАЙН

ЛЯЛКОВОДИ

РОМАН

ХАРКІВ
2024 **КСД**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2024

ISBN 978-617-15-0734-0 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Перекладено за виданням:
Heinlein R. A. The Puppet Masters : A Novel / Robert A. Heinlein. — Houston : The Virginia Edition, 2010. — 256 p.

Переклад з англійської *Володимира Горбатька*

Передмова *Роберта Джеймса, доктора наук, і Вільяма Г. Паттерсона-молодшого*

Дизайнер обкладинки *Іван Дубровський*

Гайнлайн Р.

Г14 Ляльководи : роман / Роберт Е. Гайнлайн ; пер. з англ. В. Горбатька ; передм. Р. Джеймса, доктора наук, і В. Г. Паттерсона-молодшого. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2024. — 416 с.

ISBN 978-617-15-0625-1
ISBN 978-1-897350-48-5 (англ.)

У новинах повідомили, що в Айові приземлилася летюча тарілка. Звісно, уряд оголосив цей випадок містифікацією. Але вже шість детективів, яких відправили на місце події, не виходять на зв'язок.

Голова надсекретної служби, про яку знає лише президент, власноруч береться до справи і з'ясовує: тарілка існує. Сливакоподібні прибульці, що прилетіли на ній звідкись із космосу, захоплюють людей. Приєднавшись до нервової системи жертви, вони отримують всі її знання й повністю підкорюють своїй волі.

Боротися з їхніми наказами неможливо. Падіння людства неминуче. Чи ні? Секретний агент Сем скоро дізнається про це...

© Robert A. Heinlein, 1951

© The Robert A. and Virginia Heinlein Prize Trust, 2003

© Robert James, Ph.D., William H. Patterson, Jr., передмова, 2007

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2024

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2024

Вступне слово

На сороковий день народження Роберта Гайнлайна, 7 липня 1947 року (як виявилось, то була середина його життя), щось трапилося в місті Розвелл, штат Нью-Мексико (де, працюючи над ракетобудуванням, провів більшу частину тридцятих років Роберт Годдард). Наступного дня військовий аеродром Розвелла оприлюднив пресреліз, в якому йшлося про те, що неподалік розбився «летючий диск». Невдовзі по тому генерал, що командував Восьмою повітряною армією, спростував цю інформацію, заявивши, що було знайдено метеорологічний зонд.

Менш ніж за два тижні до інциденту в Розвеллі американський бізнесмен Кеннет Арнольд повідомив, що під час польоту на своєму приватному літаку бачив у небі дев'ять схожих на тарілки об'єктів поблизу гори Маунт-Рейнір у штаті Вашингтон (термін «НЛО» запровадили аж у 1950-х роках; схожі вогні або об'єкти спостерігалися в небі під час Другої світової війни, і пілоти назвали їх *Foo Fighters*). Протягом декількох тижнів повідомлення про інші летючі тарілки надійшли з багатьох куточків Сполучених Штатів. Четвертого липня екіпаж авіакомпанії *United Airlines* помітив іще дев'ять над штатом Айдахо. Протягом наступних кількох днів, кульмінацією яких став інцидент у Розвеллі, американські газети рясніли повідомленнями про помічені летючі об'єкти. Дев'ятого липня 1947 року ВПС Сполучених Штатів розпочали серію розслідувань, результатом яких став проєкт «Блакитна книга», котрий тривав протягом майже двох десятиліть.

Рей Палмер, колишній редактор науково-фантастичного журналу *Amazing Stories* («Дивовижні історії»), опублікував розповідь Арнольда про летючу тарілку в першому числі журналу *Fate* навесні 1948 року. Перше з розслідувань, проведених ВПС (проєкт *Sign*), оприлюднило свої висновки наприкінці квітня 1948 року, припустивши, що за тарілкоманією справді може критися щось серйозне, включно з можливістю позаземного походження летючих тарілок. Згодом журнал *True* надрукував статтю майора Дональда Кіхоу, таким чином вперше піднявши тему інопланетного походження летючих тарілок у великому загальнонаціональному виданні. Пізніше студія *Fox Movietone* навіть випустила кінохроніку про містифікацію

з летючою тарілкою на Середньому Заході США, де шарлатани продавали екскурсії на летючу тарілку, яка розбилася в Айові.

Роберт Гайнлайн, звісно ж, як завжди, звертав увагу на ті концепції наукової фантастики, котрі був готовий сприйняти широкий загал. Ймовірно, він бачив кінохроніку *Movietone* у 1949 році, працюючи в Голлівуді над фільмом *Destination Moon* («Пункт призначення — Місяць»). На початку 1950 року Гайнлайн запропонував Роджерсу Терріллу, редактору журналу *Argosy*, низку сюжетів, зокрема літературну версію свого майбутнього фільму, оповідання «Рік джекпоту» та історію, якій судилося стати «Ляльководами». Приблизно тоді ж редактори видавництва *New American Library*, які зв'язалися з агентом Гайнлайна, щоби придбати всі його науково-фантастичні твори для видання у форматі м'якої обкладинки, зазначили, що хотіли б побачити свого роду продовження статті Кіхоу в журналі *True* у вигляді роману про вторгнення прибульців.

Гайнлайн ретельно продумав увесь цей сюжет задовго до того, як сів і написав книгу. За словами Вірджинії Гайнлайн, це була на її пам'яті «єдина історія, котру він проговорив наперед». Їй ця оповідь не сподобалася, вона не хотіла, щоб він писав те, що скидалося б на низькопробний трилер і було значно нижче його тодішнього статусу письменника для престижних журналів. І він її справді не написав — одразу. Спочатку їм треба було купити маєтність і розпочати будівництво власного будинку в Колорадо-Спрингс.

Зрештою їм довелося перебратися до недобудованого будинку, у боргах і без грошей на продовження будівництва. Тієї зими Гайнлайн написав «Ляльководів», умостившись на ящиках, тоді як Джинні розфарбовувала стіни.

...Стомлений і похмурий, він узяв заяложений старий сюжет про інопланетних загарбників-викрадачів розуму і, не соромлячись, скористався модною тарілкоманією. Вілл Шекспір неодноразово робив те ж саме; нових сюжетів дуже мало, а невикористані, швидше за все, виявляться нікчемними.

Реакція на рукопис була передбачувано неоднозначною. Роман був написаний аж надто добре, і це налякало видавців із *Collier's* і *Post*. Літературні агенти видавництва *Doubleday* спершу відкинули твір як «бридкий», сказавши, що жодна жінка його не читатиме. Але редактор Волтер Бредбері не послухав літагентів і вирішив опублікувати роман.

Спочатку єдині вимоги Бредбері полягали в тім, щоб скоротити книгу з 90 000 слів до 75 000 і трохи пом'якшити жахи. Але згодом Гайнлайн виявив, що йому не вдасться уникнути слави дитячого письменника. Бредбері сказав йому: «Ти маєш пам'ятати про свою неповнолітню аудиторію і те, що ти пишеш для них». Гайнлайн розлютився: хоча він і був готовий зменшити кількість сексуальної конотації в книзі (повністю відновленій у більшості видань протягом останніх двох десятиліть), але її зовсім не можна було переорієнтувати на дитячу читацьку аудиторію. «Я загнав себе в тісну пастку, яку сам же й витворив, — сумно зауважив він, — коли писав для неповнолітніх, намагаючись у той самий час і під тим самим ім'ям писати для дорослих». Самою ж суттю роману він жертвувати не став:

Якщо ця книга й має якусь перманентну цінність, то вона, безперечно, полягає в її темі, котра є ледь прихованою алегорією, критикою тоталітаризму в усіх його проявах. Кожен письменник має свою особисту філософію; моя ж філософія містить сильну любов до особистої свободи та майже релігійну повагу до гідності індивіда — я зневажаю все, що принижує ці обидва природні права людини, та в багатьох своїх оповіданнях досліджував супутні проблеми, які виникають у зв'язку з цим приниженням.

На жаль, душевний спокій Гайнлайна невдовзі порушуватимуть ще більше «супутніх проблем»: Горацій Леонард Голд придбав роман для серіалізації у своєму науково-фантастичному журналі *Galaxy Science Fiction*. Перша з трьох частин була опублікована в жовтні 1951 року, саме тоді, коли вийшла друком трохи товща книга. Голд «поекспериментував» із текстом, змінюючи майже кожне речення, причому не на краще. Гайнлайн чітко й недвозначно висловив Голду свою думку з цього приводу:

Мені притаманний стиль, так само характерний для моєї роботи, як і лінія кузова автомобіля «Форд» моделі Т. Цей стиль покликаний створювати відчуття спонтанності й невимушеності, але водночас він є так само продуманим і навмисним, як і охкання повії в ліжку; оце і є увесь мій арсенал. Отак я заробляю на життя. Тепер ти розумієш, чому мені не подобається, коли хтось мій стиль перекривлює і псує?

Голд поклявся більше ніколи не торкатися жодного слова в тексті Гайнлайна. На той час друга частина вже була надрукована, але третя

частина з'явилася в такому вигляді, в якому її написав Гайнлайн, — скороченою для журналу.

З іншого боку, Голлівуд намагався робити вигляд, що Гайнлайна не існує, кілька разів плагіатячи його сюжет. Історія про інопланетян, які ходять непоміченими серед нас, не давала спокою художникам у період Холодної війни, і основні концепції цієї історії часто вважалися суспільним надбанням. Одним із голлівудських малобюджетних режисерів, якого спіймали на гарячому, був Роджер Корман, чий фільм «Пожирачі мізків» вийшов на екрани в 1958 році. Халтурний витвір Кормана зірвав потенційну угоду з іншим режисером, який був готовий заплатити більші гроші. Гайнлайн подав до суду на Кормана й уладнав справу в позасудовому порядку за незначну частку того, що пропонував інший режисер. («Пожирачі мізків» були не останніми «запозиченими» «Ляльководами»: у 1967 році з'явився епізод серіалу «Зоряний шлях»; фільм «Операція: Знищення» явно «надихався» цим романом — і знову без оплати чи бодай подяки Гайнлайну).

Насамкінець Голлівуд нарешті вчинив чесно — купив авторське право і з певною повагою до першоджерела зняв у 1994 році фільм «Ляльководи» «за романом Роберта Е. Гайнлайна». Холодна війна давно закінчилася, Берлінська стіна впала, і шпигуни, якщо такі й залишилися, вивідували тепер на користь Росії, а не Радянського Союзу. Але непомітно вкотре з'явилося нове лихо, і тема «інопланетян серед землян» знову стала актуальною.

Сам роман став класикою, незважаючи на серйозні редакторські правки видавництва *Doubleday*. Публікація у 1992 році відновленого оригінального тексту освіжила книгу, багато незрозумілих раніше фонових тем проявилися тепер у повному контексті. Разом із тим читачі змогли побачити, про що йдеться, навіть у скороченій версії. Завжди проникливий Айзек Азімов писав Гайнлайну, після того як отримав свій примірник книги від *Doubleday* (де видавався й він сам):

Мої вітання! Тільки не кажи мені, негіднику, що твоєю головною метою під час написання цієї опери не було побачити, скількома різними способами та скільки разів ти зможеш роздягнути свою героїню.

Так... Але хтось же мав це зробити!

Роман «Ляльководи» присвячений Лертону Блессінгейму, літературному агенту Гайнлайна, чії перемовини з видавництвом *New*

American Library завершилися угодою про видання цієї книги.

Роберт Джеймс, доктор наук, і Вільям Г. Паттерсон-молодший

Вірджинія і Роберт Гайнлайни у статті журналу «Популярна механіка», 1952 рік

Розділ 1

А чи були вони справді розумними? Тобто самі по собі? Не знаю, і хтозна, чи зможемо ми коли-небудь про це дізнатися. Я ж оператор, а не лабораторний дослідник.

З радянцями начебто все ясно: здається, вони нічого не винайшли. А просто запровадили комуністичну владу заради самої влади і поширили її, за виразом комісарів, без будь-яких «гнилих ліберальних сентиментів». З іншого ж боку, з тваринами вони повелися значно гірше за тварин.

(Так дивно, що більше ніде не видно собак. Коли ми нарешті поквітаємося з ними, то нам доведеться мститися за кілька мільйонів собак. І котів. А щодо мене, так ще й за одного конкретного kota).

Якщо вони справді не були розумними, то не хотілося б дожити до того часу, коли нам доведеться мати справу з чимось схожим на них і по-справжньому розумним. Бо знаю, хто програє. Я. Ти. І так зване людство.

Для мене це почалося рано-вранці 12 липня 2007 року, коли телефон заверещав на такій високій частоті, що, здавалося, моя голова от-от лусне. Я обмацав себе, намагаючись знайти вимикач, а потім згадав, що залишив його у куртці в протилежному кутку кімнати.

— Та годі тобі, — прогарчав я. — Чую. Вимкни той клятий вереск.

— Тривога, — сказав голос мені у вухо. — Доповідайте особисто.

Я сказав йому, куди він має йти зі своєю тривоگوю.

— У мене тридובהва перерва.

— Доповідайте Старому, — наполягав голос. — Негайно.

Он воно як.

— Іду, — погодився я і сів у ліжку так різко, що аж очі заболіли.

І побачив перед собою якусь блондинку. Вона теж сиділа, витріщившись на мене.

— З ким це ти розмовляєш? — з притиском спитала вона.

Я також витріщився на неї, насилу пригадуючи, що вже бачив її раніше.

— Хто, я? Розмовляю?

Я замовк, намагаючись вигадати якусь переконливу брехню, а потім, трохи розбуркавшись, змикитив, що ця брехня не має бути аж надто

переконливою, бо блондинка ніяк не могла чути другу половину розмови. В моєму підрозділі використовується телефон нестандартного типу — для кісткової провідності аудіореле було хірургічно зашите під шкіру тильної частини мого лівого вуха.

— Вибач, любя, — продовжив я. — Мені наснився кошмар. Я часто розмовляю уві сні.

— З тобою все гаразд?

— Тепер, коли вже прокинувся, — все гаразд, — запевнив я її і підвівся, злегка похитуючись. — А ти лягай поспи.

— Ага, — тільки й встигла відповісти вона, і знову засопіла. Я увійшов до ванної кімнати і вколов собі в передпліччя чверть дози препарату «Гіро». Хвилини зо три моє тіло трясло, поки стимулятор приводив мене до тями.

З ванної я вийшов уже новою людиною, принаймні її правдоподібним макетом (імітацією), і зняв із гачка куртку. Тим часом блондинка стиха хропіла.

Моя підсвідомість рвучко покотилася в минуле, і я з жалем збагнув, що мене з тою блондинкою ані біса не єдало. Тож я пішов від неї. У квартирі не було нічого, що могло б мене видати, а тим більше дати їй зрозуміти, ким я насправді був.

До офісу нашого Відділу я увійшов через туалетну кабінку на станції Макартур. Наших офісів у телефонному списку ви не знайдете. Фактично їх не існує. Може, не існує й мене. І все це — ілюзія. Іще один маршрут пролягає через маленьку, наче дупло, крамничку з вивіскою «Рідкісні марки та монети». Не раджу вам і тим маршрутом користуватися, бо продавець неодмінно спробує втулити вам фальшиву поштову марку «Чорний двопенсовик» із профілем королеви Вікторії.

Не користуйтеся жодним маршрутом, бо я ж сказав вам, що нас не існує.

Є одна річ, про яку не знає жоден глава держави, а саме: наскільки ефективно працює його розвідувальна служба. Про це йому стане відомо лише тоді, коли вона зазнає фіаско. Тому й виникла потреба в нашому Відділі. Він — як помочі й ремінці, що тримають штанці. Гадаю, що ООН нічого про нас не відає, як і ЦРУ. Якось я чув, що для забезпечення фінансування нас взяли під крило Міністерства харчових ресурсів, але достеменно цього не знаю, бо особисто мені платять готівкою.

Що для мене очевидно, так це підготовка, яку я пройшов, і ті завдання, які Старий посилав мене виконувати. То були цікаві доручення, принаймні декотрі з них — якщо вас не надто турбує, де ви будете спати, що будете їсти і скільки часу вам лишилося жити. За все про все по той бік Завіси я провів три роки; я навчився пити горілку не зморгнувши оком, а також витіювано матюкатися російською, кантонською, курдською та деякими іншими мовами, об які можна було язика зламати. І тепер готовий присягнутися, що немає за Завісою нічого кращого та більшого, чого не було б, скажімо, в місті Падука штату Кентуккі. Втім, кожному своє.

Якби була у мене клепка в голові, то я давно вже кинув би все це й зайнявся якоюсь справжньою роботою.

Та от біда: тоді б мені довелося кинути працювати на Старого. В тім-то й річ.

Не скажу, щоб він був таким собі добросердим начальником. Він запросто міг сказати: «Нумо, хлопці, нам треба удобрити цей дуб. Стрибайте в он ту яму під його стовбуром, а я вас закопаю».

І ми усі так і зробили б. Абсолютно всі.

І Старий справді закопав би нас, якби був певен, що існує 53-відсоткова ймовірність, що ми удобримо собою Дерево Свободи.

Коли я увійшов, він підвівся й зашкутильгав до мене. І мені знову подумалося: чому Старий так і не «відремонтував» свою ногу? Моя здогадка: кульгавість була предметом його гордості, хоча хтозна. Але людині на посаді Старого довелося б пишатися отою кульгавістю потайки, бо його професія не допускала публічного вшанування.

Обличчя Старого розкрояла зловісна посмішка. Великий лисий череп та виступаючий римський ніс робили шефа схожим на щось середнє між сатаною та Панчем із «Джуді та Панча».

— Заходь, Семе, — сказав він. — Шкода, що витягнув тебе з ліжка. Дідька лисого йому шкода!

— Взагалі-то я був у відпустці, — коротко відповів я.

Так, він мій шеф, але відпустка є відпустка, до того ж трапляється вона до біса рідко!

— Так ти й досі у відпустці. Ми всі підемо у відпустку.

Не вірив я отим його «відпусткам», тому не клюнув на наживку.

— Отже, мене звать Сем, — відказав я. — А прізвище моє яке?

— Кавано. А я твій дядечко Чарлі, Чарльз М. Кавано, пенсіонер. Знайомся — це твоя сестра Мері.

Я раніше помітив у кімнаті ще одну людину, але зиркнув на неї лиш одним оком — потім дізнаюся. Коли поруч присутній Старий, то він, якщо йому треба, зосереджує на собі всю увагу. Тепер я поглянув на свою «сестру» пильніше, а потім оглянув ще раз, бо вона була того варта.

Мені стало ясно, чому він ангажував нас для спільної роботи як брата і сестру: таким чином Старий убезпечив себе від потенційних ризиків. Добре навчений агент не може вийти за рамки своєї ролі, так само, як професійний актор не може зіпсувати добре завчений текст, хіба що навмисне. Отже, до цієї кралі я мушу ставитися як до сестри — що за чортівня, я ж її ніколи в житті не бачив!

Довге худорляве тіло, але беззаперечно і приємно жіночне. Гарні ноги. Заширокі, як для жінки, плечі. Вогненно-хвилясте руде волосся й костиста структура голови, наче у якоїсь рудої ящірки. Її обличчя було радше гарненьким, аніж красивим; зуби гострі й білі. Вона глянула на мене як на шматок яловичини.

Але я ще не ввійшов у свою роль, тому мені захотілося трохи політати по колу на одному крилі. Напевне, Старий це помітив, бо лагідно зауважив:

— Охолонь, Семмі, й запам'ятай: в родині Кавано інцестів не буває. Вас обох дбайливо виховувала моя улюблена невістка. Твоя сестра обожноє тебе, а ти дуже любиш свою сестру, але у здоровому, суто платонічному і до огиди шляхетному сенсі, як і личить справжньому патріотичному американцю.

— Невже все так погано? — поцікавився я, не відриваючи погляду від своєї «сестри».

— Навіть гірше, ніж ти думаєш.

— Ну привіт, сестро. Радий познайомитися.

Вона простягнула руку. Долоня була міцною і, схоже, не слабшою за мою.

— Привіт, друже.

Вона вимовила це глибоким контральто, що мене остаточно доконало. От клятий Старий!

— Я міг би ще додати, — продовжив шеф тим самим лагідним тоном, — що ти настільки відданий своїй сестрі, що з радістю помер

би, захищаючи її. Не хотілося б говорити тобі цього, Семмі, але твоя сестра є дещо ціннішою для нашої організації, аніж ти. Принаймні наразі.

— Зрозумів, — мовив я. — Дякую за ввічливе пояснення.

— Та годі тобі, Семмі...

— Вона — моя улюблена сестра; я маю захищати її від бродячих псів та незнайомих чоловіків. Гепати мене сокирою не слід. Тож коли ж ми почнемо?

— Краще зайди до косметологів; у них наче є для тебе нове обличчя.

— Краще нехай зроблять мені геть нову голову. Бувай, сестро.

Обличчя мені не поміняли, але помістили мій особистий телефон під потилицею ззаду, а потім зцементували над ним волосся. Саме ж волосся косметологи пофарбували в той самий колір, що й у моєї новоспеченої сестри, відбілили мені шкіру і попрацювали з вилицями та підборіддям. У дзеркалі я був так само природно рудим, як і моя сестра. Поглянувши на своє волосся, я спробував пригадати його автентичний колір, той, який воно мало колись давно, а потім подумав: а наскільки природною є зовнішність моєї сестрички? Хотілося б сподіватися, що вона таки справжня. А які гарні в неї зуби... Негайно припини, Семмі! Вона ж просто твоя сестра.

Я вдягнув екіпіровку, яку мені дали, і хтось тицьнув мені уже запаковану аптечку. Вочевидь, Старий вже встиг побувати у косметологів: тепер на голові у нього красувалися маленькі кучері відтінку між рожевим та білим. Косметологи також щось зробили з його лицем, але я ніяк не міг здогадатися, що саме. Та як би там не було, тепер ми всі втрьох досить переконливо скидалися на кривих родичів, що належать до того цікавого підвиду рудоголових.

— Ходімо, Семмі, — сказав Старий. — Маємо обмаль часу.

Проінструктую тебе в авто.

Ми піднялися незнайомим мені маршрутом і опинилися на пусковій платформі Нортсайд високо над Новим Брукліном із видом на кратер Манхеттен.

Я кермував, а Старий говорив. Коли ми виїхали за межі місцевого контролю, він наказав мені увімкнути автоматичний режим до міста Де-Мойн в Айові. Потім я зустрівся з Мері та «дядьком Чарлі» у вітальні. Він стисло описав наші життєві історії та доповнив їх подробицями, аби ми були в курсі.

— Ось так, — завершив він. Тепер ми — така собі весела сімейка туристів. Якщо трапиться щось неочікуване, то маємо поводитися як туристи: гамірливо й безтолково.

— А в чім, власне, проблема? — поцікавився я. — Ми що, гратимемо цю гру повністю на слух?

— Е-е-е-е... Можливо.

— Гаразд. Але, як на мене, коли ти мертвий, то не зайве було б знати, чому ти помер. Еге ж, Мері?

«Мері» не відповіла. Вона мала рідкісну й похвальну серед жінок рису мовчати, коли нема чого сказати. Старий окинув мене поглядом, причому не як людина, що ще не визначилася, а радше так, наче він оцінював мене в даний конкретний момент і передавав щойно отриману інформацію в обчислювальну машину між своїми вухами.

— Семе, — нарешті мовив він, — а ти чув про летючі тарілки?

— Про що? Та начебто не чув.

— Не може бути! Ти ж вивчав історію.

— А, ви про *оті* тарілки! Про тарілкоманію, яка трапилася давно, ще до Заворушень? Я гадав, що ви питаєте про щось недавнє й реальне, а оті тарілки... то були просто масові галюцинації.

— Хіба?

— А хіба ж ні? Я не надто знаюся на статистиці аномальної психології, але формулу пам'ятаю добре. То був взагалі якийсь психопатичний період: цілком нормальну людину з клепкою в голові запросто могли кинути до в'язниці.

— А сьогодні у нас все в нормі, без психопатії, чи як?

— Та я б не сказав. — Понишпоривши в давно забутих шухлядах свого мозку, я знайшов потрібну мені відповідь: — О, нарешті пригадав оту формулу: інтеграл Дігбі для оцінки даних другого та вищого порядку. Він видав 93,7 відсотка впевненості, що міф про летючі тарілки, після вилучення пояснених випадків, був галюцинацією. Я пригадав цю формулу, тому що то був перший такий випадок у науці, коли епізоди систематично реєструвалися й оцінювалися. То був якийсь державний дослідницький проєкт — хтозна чому вони цим займалися.

На обличчі Старого з'явився доброзичливий вираз.

— Готуйся, Семмі. Сьогодні ми будемо вивчати летючу тарілку. Може, навіть відпиляємо від неї шматочок на пам'ять. Як і належить

справжнім туристам.

Розділ 2

— Бачив сьогоднішні новини? — продовжив Старий.

Я похитав головою. Дурне запитання, я ж був у відпустці.

Інколи дивитися новини незайве. Там буває багацько цікавого.

— Так ось, — сказав він, зиркнувши на свого пальцевого годинника, — сімнадцять годин і двадцять три хвилини тому біля міста Гриннелл в Айові приземлився невідомий космічний корабель невстановленого типу. Загалом схожий на диск діаметром близько п'ятдесяти метрів. Звідки він прибув, невідомо, але...

— А що, траєкторію не встановили? — перервав я Старого.

— Не встановили, — неквапно відповів шеф. — Ось його фото, зроблене Космічною станцією Бета після приземлення.

Я побіжно оглянув фотографію й передав її Мері. Якість зображення була поганою, як зазвичай буває на телефото, зробленому з відстані восьми тисяч кілометрів. Деревя схожі на мох... тінь хмари зіпсувала більшу частину фото... а сіре кружальце начебто космічного корабля запросто могло бути паливною цистерною або ж баком для води. Цікаво, скільки разів ми бомбували гідропонічні установки в Сибіру, переплутавши їх з атомними об'єктами?

Мері віддала мені фото.

— Як на мене, то це схоже на туристичний намет. Що ще відомо про цю тарілку? — поцікавився я.

— Нічого.

— Нічого?! Через сімнадцять годин? Там вже давно мають бути наші агенти!

— Отож. Маємо вас двох під рукою, а чотирьох вже туди послали, — зітхнув Старий. — І всі вони чомусь не виходять на зв'язок. Я не люблю втрачати агентів, Семмі, та ще й безглуздо.

До тої миті я не замислювався над тим, що самому Старому загрожує небезпека на роботі — адже це не скидалося на ризик. Бо начебто не така вона вже була й загрозна. Та раптом я з холодком у серці збагнув, що, напевне, ситуація настільки серйозна, що Старий вирішив ризикнути своєю головою, аби не втратити всю організацію, бо він, власне, й був її уособленням. Жоден із його знайомих не міг відмовити йому в сміливості, але також ніхто не сумнівався в його

здоровому глузді. Він знав собі ціну; він не стане лізти на рожен, якщо не буде холоднокровно впевнений, що для гарантованого виконання роботи конче потрібна його власна присутність і майстерність.

По спині у мене поповзли крижані мурашки. Зазвичай агент мусить турбуватися за цілісність власної голови, щоб виконати завдання і доповісти про його виконання. Та з цієї конкретної роботи першим мав повернутися Старий, а потім — Мері. Я ж був номером три, витратним матеріалом на кшталт канцелярської скріпки. І мені це не подобалося.

— Один агент встиг відзвітуватися, але, на жаль, частково, — продовжив шеф. — Він пройшов туди під виглядом випадкового зівачи й доповів по телефону, що то, мабуть, космічний корабель, але не зміг визначити його рушійний принцип. Тобто повідомив те ж саме, що було в новинах. Потім агент сказав, що корабель відчиняється, і він спробує підійти ближче, повз жовто-чорні поліцейські стрічки. Останніми його словами були: «Ось вони йдуть. Такі собі маленькі істоти, приблизно...» Аж раптом він замовк.

— Маленькі чоловічки?

— Він сказав «істоти».

— А чи є якісь побічні повідомлення?

— Чимало. Станція стереомовлення в Де-Мойні повідомила про приземлення і відправила туди кореспондентів для огляду. Фотографії, які вони надіслали, були не зовсім чіткими, зробленими здалеку в польоті. На них не видно нічого, окрім схожого на диск предмета. Після цього протягом двох годин не було ані знімків, ані нових повідомлень, але згодом з'явилися фото крупним планом та новини, але вже подані під іншим кутом.

Старий замовк.

— То й що? — сказав я.

— Все це — обман. «Космічний корабель» виявився макетом із бляхи та пластику, який двоє сільських хлопчаків спорудили в кущах біля своєї хати. Фальшиві повідомлення були плодом фантазії одного радіоведучого, в якого почуття гумору взяло гору над здоровим глуздом. Він підбивав хлопців на цю витівку, щоб вийшов гарний сюжет. Його швидко звільнили, тож «вторгнення з космосу» виявилось невдалим жартом.

— Невдалий жарт, але при цьому ми втратили шестеро людей, — скептично примружився я. — Ми будемо їх шукати?

— Ні. Бо ми їх не знайдемо. Нам треба з'ясувати, чому триангуляція оцієї фотографії, — Старий підняв догори телефото, зроблене з космічної станції і повторив: — Чому триангуляція оцієї фотографії не надто збігається з тим, про що повідомлялося в новинах. І чому стереостанція Де-Мойна на якийсь час замовкла.

— Мені хотілося б поговорити з отими сільськими хлопчиками, — вперше озвалася Мері.

Я приземлив авто на дорогу за вісім кілометрів до ближнього боку Гриннелла, а потім ми заходилися шукати ферму Маклейнів — в новинах повідомлялося, що винуватцями містифікації були Вінсент і Джордж Маклейни. Господарство знайти було неважко. На дорожній розвилці виднівся великий вказівник, змайстрований явно професійною рукою: «До космічного корабля — сюди». Невдовзі дорога вже була заставлена з обох боків авіамобілями, звичайними авто та трифібіями. На в'їзді до ферми Маклейнів у кількох нашвидкуруч зліплених кіосках продавалися охолоджені напої та сувеніри. Дорожнім рухом керував співробітник поліції штату Айова.

— Зупинись, — наказав мені Старий. — Може, і нам варто поглянути на ту чудасію, як думаєш?

— Аякже, ходімо, дядечку Чарлі, — погодився я.

Вимахуючи ціпком, Старий вельми бадьоро, майже не накульгуючи, вибрався з авто. Я подав Мері руку, і вона, захопившись за неї, на мить пригорнулася до мене, зобразивши на своєму обличчі замріяний і водночас трішки глупуватий вираз.

— Ти диви, який ти дужий, братику! — підморгнула вона.

Я хотів ляснути її легенько нижче спини, але натомість розуміюче усміхнувся. Ти ба! Одна з агентів Старого вдає із себе таку собі скромну бідолашечку. Та от тільки посмішка у неї як у тигра.

А тим часом дядечко Чарлі розвинув бурхливу діяльність: набридав поліцейським, чіплявся до людей із порадами, яких вони явно не потребували, а потім зупинився біля одного з кіосків купити сигару — тобто всіляко зображав із себе заможного, одурілого старого телепня, який вибрався погуляти на вихідні. Повернувшись до нас, він тицьнув сигарою на сержанта з поліції штату:

— Любі мої, інспектор каже, що все це — туфта. Просто якісь хлопці влаштували розіграш. Тож ходімо чи ні?

— А що, космічного корабля тут немає? — розчаровано спитала Мері.

— Та ні, є. Якщо то можна назвати космічним кораблем, — відповів полісмен. — Ідіть слідом за отими телепнями, і ви неодмінно його знайдете. До речі, я — сержант, а не інспектор.

Дядько Чарлі встромив у зуби сигару, і ми пішли через пасовисько до гаю. Пройти крізь ворота коштувало долар, тому багато цікавих повернули назад. На стежині, що вела через гай, людей було обмаль. Я ступав сторожко, жалкуючи, що на потилиці у мене телефон, а не додаткова пара очей. Згідно з повідомленням цією стежиною пройшли шестеро агентів, і жоден із них не повернувся. Стати одним із них мені не хотілося.

Дядечко Чарлі й сестричка йшли попереду, Мері щось безглуздо торохтіла і чомусь здавалася тепер нижчою на зріст і молодшою, аніж при нашій першій зустрічі. Невдовзі ми вийшли на галявину і побачили перед собою «космічний корабель».

Він був досить великий. Понад тридцять метрів у діаметрі, зліплений із тонкого металу та листового пластика і пофарбований сріблянкою. Вся ця конструкція мала вигляд двох гігантських тарелів для пирогів, стулених до купи. Більше нічого незвичайного в цьому «космічному кораблі» не було. Проте Мері захоплено верескнула:

— Ой, як цікаво!

З чогось, схожого на люк у горішній частині гігантської машини, вистромив голову сильно засмаглий молодик років вісімнадцяти-дев'ятнадцяти з прищавою пикою.

— Бажаєте заглянути всередину? — гукнув він.

І додав, що це обійдеться в п'ятдесят центів з кожного. — Щедрий дядько Чарлі розплатився.

Біля люка Мері завагалася. До молодика з прищавою пикою приєднався, судячи з вигляду, його близнюк, і вони почали було підсобляти Мері спуститися вниз. Але вона відсахнулася, і я швидко наблизився до неї, збираючись допомогти їй власноруч, якщо знадобиться. Я зробив це на дев'яносто дев'ять відсотків із професійних міркувань, бо від всього цього місця віяло небезпекою.

— Там так темно, — здригнулася Мері.

— Та ні ж бо, там абсолютно безпечно, — заявив другий молодик. — Ми приймаємо тут екскурсантів цілий день. Мене звати Вінс Маклейн, я — один із власників. Заходьте, жіночко.

Дядько Чарлі прискіпливо зазирнув у люк, наче турботлива квочка.

— Там можуть бути змії, — застеріг він. — Не раджу тобі туди заходити, Мері. Джентльмени, можете залишити гроші собі, — додав Старий і зиркнув на свого пальцевого годинника. — До речі, у нас обмаль часу. Ходімо, любі мої.

Я пішов за ними угору стежиною, увесь наїжачений і настрашений.

Ми всілися в авто і рушили. Щойно ми від'їхали, як Старий різко спитав:

— То як? Що ти помітив?

— Маєте якісь сумніви щодо отого найпершого повідомлення? — відповів я запитанням на запитання. — Повідомлення, яке перервалося?

— Жодного.

— Ота штука у лісі не змогла б збити з пантелику досвідченого агента. Навіть у темряві. Отже, ми бачили не той корабель, який бачив він.

— Звісно, що не той. Що іще?

— Скільки, на вашу думку, коштує ота фальшивка? — поцікавився я. — Вона змайстрована з нового листового металу, свіжопофарбована, і, наскільки я зміг судити, поглянувши крізь люк, щоби її скріпити докупи, знадобилося приблизно триста метрів дерев'яних брусків.

— Продовжуй.

— Продовжую. Ані будинок Маклейнів, ані сарай не ремонтували і не фарбували роками. Вся ця маєтність просто криком кричить, що перебуває у заставі. А раз ці хлопці в такій фінансовій скруті, то звідки в них гроші на спорудження отого зорельоту?

— Логічно. А ти що скажеш, Мері?

— Дядечку Чарлі, а ви не помітили, як вони зі мною повелися?

— Хто — вони? — різко спитав я.

— І полісмен, і двоє хлопців. Коли я починаю вдавати із себе гарненьку, сексуально заклопотану ляльку, то неодмінно має виникнути якась реакція. Але не сталося нічого.

— Та ні, вони явно звернули на тебе увагу, — заперечив я.

— Ти не розумієш. Не можеш зрозуміти. Я добре знаю, що кажу. Я завжди це відчуваю. З ними було щось не так. Наче всі вони всередині мертві. Типу євнухів у гаремі, якщо ти розумієш, про що я.

— Гіпноз? — спитав Старий.

— Можливо. Або якісь наркотики, — збентежено насупилася Мері.

— Гм-гм... — мугикнув шеф. — Семмі, на перехресті зверни ліворуч. Подивимося місцину, розташовану приблизно за три кілометри звідси.

— Ту, що виявили за допомогою тріангуляції на фото?

— А хіба існує іще якась?

Але ми туди не потрапили. По-перше, там був несправний місток, і мені забракло місця розігнати авто, щоб перескочити через нього, до того ж правила наземного дорожнього руху забороняли авіамобілям здійснювати подібні маневри. Тож ми подалися в об'їзд на південь і знову спробували проїхати єдиним маршрутом, який залишався. Але на трасі нас зупинили знак «Об'їзд» і полісмен. Хмиз у лісі горить, сказав він нам; а якщо ми проїдемо далі, то нас можуть самих залучити до боротьби з вогнем. І мене — найпершим.

Змахнувши віями, Мері чарівно усміхнулася — і полісмен розтанув. Сестричка зазначила, що ані вона, ані дядько Чарлі не вміють керувати автомобілем, і це, ясна річ, була брехня.

Коли ми від'їхали, я спитав її:

— Що скажеш про оцього копа?

— Ти про що?

— Він також євнух?

— Та ні, аж ніяк! Такий привабливий чоловік...

Її відповідь чомусь мені не сподобалася.

Старий заборонив мені підніматися в повітря, аби пролетіти над точкою, визначеною за допомогою тріангуляції. Сказав, що це марна справа. Тож ми попрямували до Де-Мойна. Замість того, щоб припаркуватися біля платного пропускнуго пункту, ми заплатили та проїхали до самого міста і невдовзі опинилися в головній студії місцевої радіостанції. Дядько Чарлі прорвався до офісу директора, тягнувши нас за собою. Він кілька разів збрехав, хоча, може Чарльз М. Кавано справді був великим цабе у Федеральному управлінні комунікацій. Звідки мені було знати?

Коли ми увійшли до кабінету і двері за нами зачинилися, Старий продовжив поводитися в стилі «я — великий начальник».

— А тепер розкажіть мені, сер, що це за дурня така про фальшивий зореліт? Висловлюйтеся чітко й зрозуміло, сер. Попереджаю, що від цього залежатиме ваша ліцензія на мовлення.

Директор, маленький чоловічок із покатими плечима, схоже, не злякався, а просто розсердився.

— Ми вже все повністю пояснили нашими каналами, — відказав він. — Ми стали жертвами витівки одного з наших працівників. Його вже звільнили.

— Навряд чи цю реакцію можна назвати адекватною, сер.

Чоловічок (звали його Барнс) тільки плечима знизав:

— А що ви пропонуєте? Повісити його вниз головою?

Дядько Чарлі тицьнув на нього сигарою:

— Попереджаю вас, шановний, що зі мною легковажити не варто. Я щойно провів власне розслідування, і мені не віриться, що двоє сільських бовдурів та один молодший радіоведучий змогли повернути такий сміховинний трюк. Для цього потрібні були гроші. Так, добродію, гроші. А де ці гроші можна знайти? Тут, нагорі. А тепер скажіть мені, сер, що ви...

Мері сиділа біля робочого столу Барнса. Вона поправила своє вбрання якимось так, що стало видно більше її неприкритого тіла, а її поза нагадала мені картину Гої «Маха оголена». Вона зробила Старому знак пальцем вниз.

Барнс міг і не помітити того знаку, бо, схоже, всю свою увагу зосередив на Старому. Але він помітив. Барнс обернувся до Мері — і його обличчя помертвіло. Він рвучко кинувся до столу.

— Убий його, Семмі! — гаркнув Старий.

Я відпалив Барнсу ноги, і його тулуб впав на підлогу. То був невдалий постріл, бо я цілив йому в живіт.

Швидко підступивши до нього, я вибив ногою пістолет, який він і досі стискав своїми пальцями. Я хотів вчинити «акт милосердя», бо, хоча пропалена таким чином людина і помирає, але не одразу. Та Старий зупинив мене.

— Не чіпай його! — різко кинув він. — Мері, відійди!

Ми підкорилися його наказу. Старий обережно підійшов до тіла, наче кіт, що роздивляється невідомий предмет. Барнс, булькочучи,

зітхнув і затих — помер від больового шоку. Крові від палючого пострілу небагато, точніше, не дуже багато. Старий оглянув труп і легенько поштрикав його ціпком.

— Начальнику, — звернувся я до нього, — може, пора вшиватися?

— Нам тут так само безпечно, як і будь-де, — відказав він, не повертаючи голови. — Можливо, навіть безпечніше. Бо вся будівля ними просто кишить.

— Ким кишить?

— Звідки мені знати? Кишить такими, як він. — Старий кивнув на труп Барнса. — Треба з'ясувати, хто вони такі.

Мері приглушено сплакнула, і то була перша щира й суто жіноча реакція, яку я від неї дочекався.

— Погляньте, він і досі дихає! — скрикнула вона.

Тіло лежало долілиць; куртка на спині то піднімалася, то опускалася. Старий перевів на нього погляд і потицяв у нього ціпком.

— Семмі, а йди-но сюди.

Я підійшов.

— Зніми з нього куртку, — продовжив він. — Рукавички вдягни. І будь обережний.

— Він що — замінований?

— Замовкни. І будь обережний.

Не знаю, що він хотів, аби я знайшов, але, напевне, Старий мав на думці якусь здогадку, котра була недалеко від істини. Схоже, десь у закапелках його мозку містився вбудований інтегратор, здатний робити логічні висновки з мінімуму фактів, так само як музейний працівник реконструює викопну тварину лише за єдиною кісткою, яка від нього збереглася.

Я не став із ним сперечатися і вдягнув рукавички — спеціальні рукавички для агентів. У них можна було безпечно занурити руку в киплячу кислоту, а намацавши в темряві монету, визначити, де у неї орел чи решка. Тож вдягнувши рукавички, я взявся перевертати тіло, щоби роздягнути його.

Його спина й досі якось неприродно піднімалася й опускалася, і це мені не сподобалося. Я притиснув руку поміж лопаток.

Людська спина — це кістки та м'язи. А ця була м'якою, мов желе, і якоюсь хвилястою на дотик. Я швидко відсмикнув руку.

Не кажучи ні слова, Мері подала мені чималенькі ножиці зі столу Барнса. Я взяв їх, розрізав куртку і зняв її. Потім відклав її вбік, і ми всі поглянули на спину. Під курткою тіло було вдягнене в легку, майже прозору футболку. А між футболкою та шкірою, від шиї і до половини спини було щось зовсім не схоже на плоть. Кілька сантиметрів завтовшки, оте щось надавало трупові круглоплечий і злегка горбатий вигляд.

І воно пульсувало, наче медуза.

Поки я спостерігав, воно зісковзнуло зі спини подалі від нас. Я простягнув руку, щоб стягнути футболку й добратися до істоти, але Старий відбив мою руку своїм ціпком.

— Що будемо робити? — спитав я його, потираючи кісточки пальців.

Старий не відповів. Засунувши кінчик ціпка знизу під футболку, він потягнув її до шиї трупа. І ми побачили *оте*.

Сірувате, злегка прозоре, пронизане всередині якоюсь темнішою структурою і безформне, створіння нагадало мені величезний згусток жаб'ячої ікри. Воно було явно живе, бо пульсувало, тремтіло й рухалося перетоком. Поки ми на нього дивилися, воно перетекло у простір між рукою та грудьми Барнса і зупинилося там, не в змозі було рухатися далі.

— От бідолаха, — стиха промовив Старий.

— Хто бідолаха? *Оце?*

— Та ні, Барнс. Нагадай мені поклопотатися, щоб його нагородили медаллю «Пурпурове серце», коли все це скінчиться. Якщо воно коли-небудь скінчиться взагалі.

Старий випрямився і почав ходити кімнатою туди-сюди, неначе геть забувши про бридке сіре жакіття, що вместилося під передпліччям Барнса.

Я злегка відсахнувся, тримаючи пістолет напоготові. Істота не могла рухатися швидко; вона також явно не могла літати, але я не знав, на що вона здатна, і тому вирішив не ризикувати. Мері підійшла ближче і притиснулася до мене плечем. Я обійняв її вільною рукою.

На бічному столі купчився безладний стос бляшанок, схожих на ті, в яких зберігають стереоплівки. Старий узяв найбільшу бляшанку, висипав котушки додолю й підійшов із нею до нас:

— Гадаю, оця підійде.

Він поставив бляшанку на підлогу та почав штрикати істоту ціпком, намагаючись загнати її всередину.

Але натомість потвора спливла ще нижче і майже повністю сховалася під трупом. Вільною рукою я схопив те, що лишилося від Барнса, і відтягнув убік. Істота якусь мить трималася за тулуб, але потім плюхнулася на підлогу. Після цього, виконуючи вказівки нашого дорогого дядечка Чарлі, ми з Мері встановили нашу зброю на мінімум потужності й почали смалити підлогу біля потвори, щоби змусити її заповзти у бляшанку. Нарешті ми загнали її всередину, де вона заледве помістилась, і я захопнув кришку.

Старий засунув банку під пахву:

— Рушаймо, любі мої.

Виходячи, він став у напіввідчинених дверях, нарочито гукнув Барнсу «До побачення!», а потім, зупинившись біля столу його секретарки, сказав:

— Я завтра знову навідаюся до містера Барнса. Ні, без попереднього призначення. Я спершу вам зателефоную.

І ми неквапливо пішли. Старий ніс під рукою бляшанку з потворою, а я нашорошував вуха — чи не загудуть сигнали тривоги. Мері вдавала із себе дурепу і безперервно про щось теревенила сама із собою. Старий навіть зупинився у фое, купив сигару і, приязно буркочучи, спитав дорбгу.

Коли ми повсідалися в авто, він став указувати куди їхати, і застеріг, щоб я сильно не гнав. Його вказівки привели нас до гаража. Старий покликав директора й сказав йому:

— Містеру Малону потрібен оцей автомобіль. Негайно.

То був пароль, яким я інколи користувався й сам, тільки замість «містера Малона» був «містер Шеффілд», який також терміново потребував авто. Це означало, що летючий автомобіль припинить своє існування хвилин за двадцять, перетворившись на купу безликих автозапчастин у сервісних контейнерах.

Директор окинув нас поглядом і тихо відповів:

— Проходьте в оті двері.

Двох механіків, які були в приміщенні, він відіслав виконувати якесь доручення, і ми, пригнувшись, прослизнули крізь двері.

Невдовзі ми опинилися в помешканні літньої подружньої пари; там нас перетворили на брюнетів, а Старий отримав назад свій лисий череп. Мені приклеїли вуса, які майже не змінили моєї зовнішності, але я з подивом виявив, що з темним волоссям Мері була така ж гарна, як і з рудим.

Сім'я Кавано припинила своє існування: на Мері був тепер шикарний костюм медсестри, я перетворився на шофера, а Старий став закутаним у плед літнім підприємцем-інвалідом, який час від часу страждав від нападів істерики.

Коли ми були готові, на нас вже чекало авто. Зворотна подорож не стала проблемою, бо поміж нами ми могли й досі залишатися морквоголовими представниками родини Кавано. Всю дорогу я тримав телеприймач на хвилі Де-Мойна, але навіть якщо поліція й виявила покійного містера Барнса, то рознощики газет про це нічого не знали.

Ми подалися прямо до офісу Старого (себто настільки прямо, наскільки можна було) і відкрили там бляшанку. Старий послав за доктором Грейвсом, начальником біолабораторії Відділу, щоб виконати роботу за допомогою обладнання для обробки.

Але марно ми клопоталися. Нам скоріш знадобилися б протигазы, а не спеціальне обладнання. Кімнату заповнив сморід гниючої органіки, схожий на той, що йде з гангренозної рани, і нам довелося захряснути кришку бляшанки й увімкнути на всю потужність вентилятори. Доктор Грейвс поморщив носа.

— Що це, в біса, таке? — суворо спитав він. — Як на мене, то схоже на мертве немовля.

Старий стиха матюкнувся.

— Саме це вам і треба з'ясувати, — відказав він. — Скористайтеся обладнанням для обробки. Працюйте із цією гидотою в спеціальних костюмах, у вільному від мікробів приміщенні й навіть думки не припускайте, що вона мертва.

— Якщо вона жива, то я — королева Анна.

— Можливо, але ризикувати не варто. Можу дещо вам підказати. Це — паразит. Він здатен прикріплюватися до носія, наприклад, до людини, і цього носія контролювати. Він майже напевне має позаземне походження та метаболізм.

— Позаземний паразит — і на земній людині?! Та це ж абсурд! — пирхнув начальник лабораторії. — Хімія організмів буде несумісною.

— До біса ваші теорії! — буркнув Старий. — Коли ми його спіймали, він жив на людині. Якщо ви гадаєте, що це — земний організм, то поясніть мені, в якому місці Землі він живе і де можна знайти його одноплемянників. Не робіть поспішних висновків. Мені потрібні факти.

— Ви їх отримаєте, — невдоволено відказав біолог.

— Тоді ставайте до роботи. Стривайте: не відбирайте для ваших досліджень більше тканини, ніж треба, бо мені потрібна основна частина цієї істоти як доказ. І не наполягайте на безглуздому припущенні, що вона здохла, бо цей душок може виявитися захисною реакцією. Ця потвора, якщо вона жива, є фантастично небезпечною. Якщо вона вчепиться в одного з ваших лаборантів, то мені майже напевне доведеться його вбити.

Начальник лабораторії не сказав більше нічого, але пішов він вже не таким пихатим, як прийшов.

Старий вмостився у своєму кріслі, зітхнув і заплющив очі. Здавалося, він заснув, і ми з Мері замовкли. Хвилин через п'ять шеф розплющив очі, поглянув на мене й спитав:

— Скільки наспинних гірчичних пластирів завбільшки з оту потвору, яку док щойно звідси виніс, могло прибути на космічному кораблі завбільшки з оту фальшивку, яку ми бачили сьогодні?

— А чи був той космічний корабель узагалі? — спитав я. — Докази ж хирляві.

— Хирляві, але неспростовні. Корабель справді був. І досі є.

— Нам треба було ретельніше оглянути ту місцину.

— Та місцина запросто могла стати нашою могилою. Шестеро наших хлопців не були простаками. Відповідай на запитання.

— Не можу. Розмір зорельоту нічого не каже нам про його корисне навантаження. Ми не знаємо принципу його руху, відстані, яку він подолав, або який запас вантажу необхідний його пасажирам. Це схоже на питання про довжину мотузки. Якщо судити з точки зору здорового глузду, то, як на мене, їх могло бути кілька сотень, а можливо, кілька тисяч.

— Згоден. Отже, цього вечора маємо в штаті Айова кількасот, а може, і кілька тисяч зомбі. Або, за висловом Мері, «євнухів». — Старий на мить задумався. — Але як же мені пробратися повз тих євнухів до самого гарему? Ми ж не можемо ходити туди-сюди штатом

Айова, відстрілюючи кожну людину з покатими плечима, бо що люди скажуть? — слабо усміхнувся шеф.

— Я поставлю вам інше запитання, на яке немає відповіді, — сказав я. — Якщо вчора в Айові приземлився один космічний корабель, то скільки може приземлитися завтра в Північній Дакоті? Або у Бразилії?

— В тім-то й річ. — Вираз обличчя Старого став іще більш стривоженим. — На це запитання я відповім, визначивши необхідну довжину мотузки.

— Ну і яка ж вона має бути?

— Достатньо довгою, щоб тебе можна було задушити. Тож ідіть помийтеся, діти мої, і насолоджуйтеся життям. Іншої можливості у вас може й не бути. З офісів не виходьте.

Я пішов до косметологів; вони повернули мені мій справжній колір шкіри і мою нормальну зовнішність. Потім я прийняв ванну, зробив масаж і пішов до кімнати для відпочинку персоналу в пошуках компанії та випивки. Я озирнувся, не знаючи, кого мені шукати — блондинку, брюнетку чи рудоголову, але був впевнений, що неодмінно знайду, кого мені треба.

І знайшов рудоголову. Мері сиділа в кабінці, посьорбуючи напій, і мала такий же вигляд, як і тоді, коли мені представили її як мою сестру.

— Привіт, сестричко, — сказав я, намагаючись вмотитися біля неї.

— Привіт, братику, — з усмішкою відповіла вона і посунулася, даючи мені місце. — Тягни сюди свою дупу.

Я набрав на клавіатурі віскі бурбон з водою (звісно, в суто медичних цілях), і продовжив:

— Це твоя справжня зовнішність?

Мері похитала головою:

— Аж ніяк. Взагалі-то я смугаста як зебра і маю дві голови. А який вигляд насправді маєш ти?

— Побачивши мене вперше, моя матінка задушила мене подушкою, тому я так і не дізнався про свою справжню зовнішність.

Мері, як і першого разу, окинула мене прискіпливим поглядом так, наче я був біфштексом, і сказала:

— Я чудово розумію її мотиви, але особисто я маю міцніші нерви, ніж вона. Твоя зовнішність мене задовольняє, братику.

— Дякую. Тільки знаєш що? Облишмо оцю гру в братика й сестричку. Це мене дещо гальмує.

— Гм-м, як на мене, то гальма тобі потрібні.

— Мені? І близько не потрібні. Я абсолютно не схильний до насильства. Я більше мрійник, який шукає собі пару. — Мені хотілося додати, що якби я торкнувся її рукою і їй це не сподобалося, то міг би й без руки залишитися. Бо Старий не бере на роботу розніжених дівиць. Але я визнав за краще промовчати.

Мері посміхнулася:

— Ну то й що? До речі, затям, що я собі пари не шукаю. Принаймні цього вечора. — Вона поставила на стіл порожню склянку. — Допивай, а потім замовимо іще.

Так ми і зробили, і залишилися там сидіти; нам було добре, ми відчували теплоту й взаємну приязнь і ненадовго забули про небезпеку. Такі години трапляються рідко, особливо в нашій професії, і від того смакуються вони з особливою приємністю.

А найприємнішим у Мері було те, що вона не користувалася своєю сексуальною привабливістю, хіба що суто з професійною метою. Гадаю, вона знала, дуже добре знала, як багато мала тої привабливості. Але Мері була надто шляхетною, щоб користуватися нею в соціальних стосунках. І свою сексуальну харизму тримала в приглушеному режимі, якраз достатньому для того, щоб нам обом було тепло й комфортно.

Поки ми отак сиділи, майже мовчки, мені спало на думку: якою ж гарною вона була б обабіч каміна! З такою роботою, як моя, я ніколи серйозно не замислювався про одруження — зрештою, всі дівчата однакові, тому не варто зайвий раз завдавати собі клопоту. Але Мері сама була агентом, і розмова з нею була зовсім не схожою на спробу спіймати відлуння власних слів. І раптом я збагнув, що до біса довго був занурений у самотність.

— Мері...

— Що?

— Ти заміжня?

— А чому ти питаєш? Взагалі-то ні. На поточний момент. Але яке тобі діло до... вірніше, тобі що — не байдуже?

— Не байдуже.

Вона похитала головою.

— Я серйозно, — продовжив я. — Поглянь на мене. Руки-ноги на місці, ще не старий, і не надто прискіпливий. Бувають і гірші за мене. Мері розсміялася, але доброзичливо:

— Міг би придумати й кращу саморекламу. Впевнена, що це був експромт.

— Так, експромт.

— Я тобі пробачаю. Я навіть про це забуду. Слухай-но, вовчиську, твій прийом не годиться. Щойно жінка сказала тобі, що цієї ночі з тобою не спатиме, як ти враз втрачаєш голову і пропонуєш їй шлюбний контракт. Бувають жінки достатньо корисливі, щоби вчепитися за пропозицію, і вони змушуватимуть тебе потім той контракт виконувати.

— Я не жартую, — сказав я роздратовано.

— І яку ж платню ти мені пропонуєш?

— До біса твої гарні очі! Якщо тобі треба саме такий контракт, то я згоден; до твоєї зарплати я додаватиму тобі ще й половину своєї... звісно, якщо ти не захочеш кинути цю роботу.

Мері похитала головою:

— Я не про це. Я ніколи не стала б наполягати на шлюбному контракті з чоловіком, за якого просто захотіла би вийти заміж...

— Згоден, на тебе це не схоже.

— Мені просто хотілося, аби ти сам побачив, що твоя пропозиція несерйозна. — Мері окинула мене тверезим поглядом. — А, може, й серйозна, — додала вона тихим ніжним голосом.

— Так, серйозна.

Вона похитала головою:

— Агентам не слід одружуватися. І ти це добре знаєш.

— Агентам слід одружуватися винятково з агентами.

Мері була заговорила, але раптом замовкла. Зате в моєму вусі голосом Старого заговорив телефон, і я збагнув, що вона почула те ж саме, що і я.

— Зайдіть до мого офісу, — промовив він.

Не кажучи ні слова, ми підвелися. На виході Мері зупинила мене, поклати руку мені на плече й заглянула мені у вічі.

— Саме *через це* нам і не варто говорити про одруження. Нам треба завершити розпочату роботу. Увесь час, поки ми говорили, ти думав про роботу, і я думала про неї також.

— Я не думав.

— Не дури мене! Просто подумай, Семмі: припустімо, що ти одружений. Ти прокидаєшся вранці і бачиш на спині у своєї дружини одну з цих потвор, яка нею оволоділа. — В її очах блиснув страх, і вона продовжила: — А уяви собі, що я прокидаюся й бачу цю істоту на твоїх плечах!

— Цього не буде. І я не дозволю жодній із цих потвор навіть наблизитися до тебе.

— Я й не сумніваюся, — сказала Мері, торкнувшись моєї щоки.

Ми увійшли до офісу Старого.

Він підняв очі й дивився на нас рівно стільки, скільки звучали його слова:

— Ходімо зі мною. Треба їхати.

— Куди? — спитав я. — Чи мені не слід знати?

— До Білого дому. На зустріч із Президентом. А тепер замовкни.

І я замовк.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ